Ideer til aktiviteter og forløb for dagtilbud 0-6 år

Affaldssortering i Herning Kommune

Herning Kommune

Kolofon

Udgiver
Herning Kommune 2020

Fotos ©
Henrik Constantin Obel, pexels.com
Herning Kommune - Genbrug og Affald,
verdensmaalene.dk, freepik.com &
affaldsindsamlingen.dk

Forfattere
Bolette Grosen
Camilla Stokholm
Viki Elaine Hilmand
Laila Gottenborg Lauridsen
Trine Munck Skovdal

Grafik
Nanni Oxbøll

Kontakt
Har I spørgsmål/kommentarer til dette materiale, er I velkomne til at kontakte:

Trine Munck Skovdal
Miljøformidler
Genbrug og Affald
gaftm@herning.dk

Kirsten Agerlund Knudsen
Miljømedarbejder
Genbrug og Affald
gafka@herning.dk

Laila Gottenborg Lauridsen
Pædagogisk udviklingskonsulent
Center for Børn og Læring
cblll@herning.dk

Dette materiale er tilgængeligt online på ***affald.herning.dk/affaldsskolen***

Information til pædagogerne

I hele Herning Kommune skal vi i gang med at sortere vores affald - og det gælder selvfølgelig også i vores dagtilbud.

I har på institutionerne fået fire nye affaldsbeholdere til affaldsfraktionerne: restaffald, madaffald, papir/pap og metal/plast.

På **affald.herning.dk/affaldsskolen** kan I finde en sorteringsvejledning til print, som kan sættes op ved skraldespandene.

Med dette inspirationsmateriale vil vi gerne give jer ideer og inspiration til at inddrage affaldssorteringen i jeres daglige aktiviteter. Ideerne er en blanding af aktiviteter, som kan implementeres i den eksisterende hverdag, for eksempel i forbindelse med de daglige rutiner, samt aktivitetsforslag som kan inddrages i planlægningen af pædagogiske forløb omkring affald.

Tanken bag materialet er at give inspiration til, hvordan I kan tænke affaldsemnet ind i de eksisterende læreplanstemaer. Derfor er aktiviteterne opdelt i forskellige afsnit med læreplanstemaerne som overskrift.

Som supplement til dette hæfte har vi lavet en materialekasse til institutionen, hvis indhold kan bruges til nogle af de aktiviteter, der er beskrevet her i hæftet.

I materialekassen finder I følgende:
- Traditionelt vendespil med affaldsbilleder
- Hvad bliver skraldet til-vendespil
- Dilemmakort
- Historie til dialogisk læsning: Da skovsvinet blev klogere
- De fem piktogramkort

Ideerne i dette hæfte er blot til inspiration og kan bruges som et springbræt til at videreudvikle aktiviteterne eller planlægge jeres helt egne.

God fornøjelse!

11
BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

12
ANSVARLIGT
FORBRUG
OG PRODUKTION

13
KLIMA-
INDSATS

14
LIVET
I HAVET

Affald og Verdensmål

Affaldssortering, genanvendelse og korrekt afskaffelse af affald har fyldt meget i klimadebatten de seneste år og er blevet én af vejene til målet om at beskytte vores jordklode mod unødig miljøbelastning. En belastning FN har fokus på at få nedbragt gennem de 17 verdensmål.

Når I sammen med børnene har fokus på affald, sortering og genbrug, arbejder I konkret henimod nogle af de delmål og indikatorer, som er opstillet under FN's Verdensmål. Så når de yngste tager skraldet kan I give dem et skulderklap og rose dem for, at de er med til at gøre verden til et bedre sted. Her kan I se nogle af de delmål, I arbejder henimod, når I arbejder med affaldssortering:

Nr. 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund
Delmål 11.6: Inden 2030 skal den negative miljøbelastning pr. indbygger reduceres, herunder ved at lægge særlig vægt på luftkvalitet og på kommunal og anden affaldsforvaltning.

Nr. 12: Ansvarligt forbrug og produktion
Delmål 12.4: Inden 2020 skal der opnås en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus, i overensstemmelse med de aftalte internationale rammebetingelser, og deres udledning i luft, vand og jord skal væsentligt reduceres for at mindske deres negative indvirkninger på menneskers sundhed og miljøet.

Delmål 12.5: Inden 2030 skal affaldsmængden væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.

Delmål 12.8: Inden 2030 skal det sikres, at mennesker alle steder, har den relevante information og viden om bæredygtig udvikling og livsstil i harmoni med naturen.

Nr. 13: Klimaindsats
Delmål 13.3: Forbedre undervisning, viden, og den menneskelige og institutionelle kapacitet til at modvirke, tilpasse, begrænse skaderne og tidlig varsling af klimaændringer.

Nr. 14: Livet i havet
Delmål 14.1: Inden 2025 skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer.

Find flere delmål og tilhørende indikatorer på **verdensmaalene.dk/delmål-og-indikatorer**.

Tip! På herningbib.dk/verdensmaalfordesmaa kan I finde sjove udfordringer for børnehavebørn med fokus på de 17 verdensmål.

Sorteringsguide

Det kan være svært at vide, hvilket affald der skal i hvilken skralde-spand. Herunder kan I finde en guide til de mest gængse ting vi smider ud og hvor de hører hjemme.

Restaffald

Affaldet skal i en plastpose inden det kommer i affaldsbeholderen - husk at lukke posen.

- *Madpakkepapir*
- *Mælke- og juicekartoner*
- *Slikposer*
- *Vådservietter*
- *Plastikposer*
- *Gavepapir*
- *Snavset emballage (papir og blød plast)*
- *Papkopper*
- *Blyanter, tusser*
- *Pizzabakker*
- *Hygiejneaffald*
- *Bleer*
- *Smørbøtter*
- *Støvsugerposer*

Madaffald

Affaldet skal i en plastpose inden det kommer i affaldsbeholderen - husk at lukke posen.

- *Madrester*
- *Brød, kage*
- *Frugt, grønt, skræller, kerner, nøddeskaller*
- *Kød, fjerkræ, fisk, ben*
- *Ost, pålæg, æg, æggeskal*
- *Ris, pasta, kartofler*
- *Kaffefiltre og tepose*
- *Visne blomster - uden jord*
- *Køkkenrulle - små mængder*

Papir & pap

Papir/pap skal være rent og tørt og lægges løst i beholderen.

- *Skrive- og tegnepapir*
- *Karton*
- *Breve og kuverter*
- *Aviser, ugeblad og reklamer*
- *Brochure og magasiner*
- *Fotokopier*
- *Bøger - med blødt omslag*
- *Paprør fra toilet- og køkkenrulle*
- *Små papkasser*
- *Æggebakker*
- *Cornflakes- og havregrynspakker*

Metal / plast

Emballagen skal være tom og lægges løst i beholderen.

- *Sodavandsdåser - uden pant*
- *Metal- og plastlåg*
- *Sølvpapir (stanniol) - uden madrester*
- *Plastflaske og -dunker (tomme)*
- *Plastemballage fra f.eks. kager, vindruer, osv.*
- *Alubakker*
- *Papirclips*
- *Fyrfadslysholdere*
- *Metal-, glas- og plaststumper fra kreative opgaver*

Der kan forekomme ændringer i sorteringsguiden. I kan altid finde den opdaterede udgave på ***affald.herning.dk/affaldsskolen***

RESTAFFALD
MADAFFALD
PAPIR & PAP
METAL
PLAST

Indhold

Læreplanstema: Alsidig personlig udvikling **10**

Skraldeskåle 10

Dukseordning 11

Affaldssorteringsleg 11

Læreplanstema: Social udvikling **12**

Dilemmakort 12

Vendespil - hvad bliver det til? 13

Læreplanstema: Kommunikation og sprog **14**

Dialogisk læsning - Da skovsvinet blev klogere 14

Fokusord 14

Læreplanstema: Krop, sanser og bevægelse **16**

Affaldsstafet 16

Affaldsvendespil 17

Affaldsfluer 18

De fire fraktioner/verdenshjørner 19

Følekasser/sanseposer 21

Læreplanstema: Natur, udeliv og science 22

Nedbrydningsprojekt 23

Papirhåndklædeforsøg 23

Læreplanstema: Kultur, æstetik og fællesskab 24

Skraldekunst 24

Skraldesange 24

Skraldetegninger 25

Dekorative skraldeposer 25

Aktiviteter på tværs af læreplanstemaerne 26

Besøg en genbrugsplads 26

Besøg Løvbakkehuset 26

Få besøg af Affaldsskolen 27

Besøg en genbrugsbutik 28

Lav jeres egen genbrugsbutik 28

Genbrugskøbmandsbutik 29

Danmarks Naturfredningsforenings store affaldsindsamling 29

Links til videre inspiration 30

Skraldeskåle

Aktivitet
Til måltiderne sættes "skraldeskåle" på bordene. Børnene kan løbende sortere skraldet fra deres mad i de forskellige fraktioner. Der snakkes om de forskellige fraktioner og hvorfor det er vigtigt at sortere.

Målgruppe
Børnehavebørn og vuggestuebørn.

Læringsmål
At gøre børnene bevidste om de forskellige affaldsfraktioner og at de løbende lærer at genkende og benytte disse.

Tidsforbrug
Kan gøres til en daglig rutine i forbindelse med måltider.

Materialer
Forskellige skåle eller tallerkener, der kan stå på bordene under måltidet. Kopiér piktogrammerne fra side 7 her i hæftet, klip dem ud og sæt dem evt. på kanten af skålene med en klemme.

Børneperspektiv
At børnene bliver medansvarlige for affaldssortering og føler sig værdifulde.

Forældreinddragelse
Inddrag børnene i affaldssortering i hjemmet og hav en dialog med børnene omkring hvorfor vi skal sortere vores affald.

Vidste du, at der i 333 leverpostejbakker er nok aluminium til at lave en ny cykel?

Kilde: Miljøstyrelsen

Dukseordning

Aktivitet
Hver dag udvælges en "duks" som har ansvaret for at få skraldet fra de forskellige skåle i de rigtige skraldespande på stuen. Afhængigt af rutiner og placering af de udendørs containere, kan børnene også hjælpe med at tømme skraldet videre ud i de store containere.

Målgruppe
Børnehavebørn og evt. de ældste vuggestue-børn.

Læringsmål
At børnene kender til affaldssortering i de store skraldespande.

Tidsforbrug
Hver dag på det tidspunkt der passer ind i institutionens struktur.

Materialer
Det sorterede affald fra bl.a. måltiderne.

Børneperspektiv
De enkelte børn kommer i centrum, lærer at være ansvarsfulde og får en vigtig rolle for fællesskabet.

Forældreinddragelse
Inddrag børnene i affaldssortering i hjemmet.

Affaldssorteringsleg

Aktivitet
Saml en børnegruppe a' 4-6 børn og sæt jer på gulvet. Børnene trækker nu på skift et stykke legetøjsaffald op af en ugennemsigtig pose eller kasse, som pædagogen har klargjort. Først tales der om affaldsstykket - hvad er det og hvor hurtigt nedbrydes det - og til sidst placeres det ved den rigtige fraktion.

Målgruppe
Ældste vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene gennem leg og samspil lærer, hvilket affald der hører til i de forskellige fraktioner.

Tidsforbrug
Ca. 10 minutter, afhængigt af børnegruppens størrelse.

Materialer
Spande eller beholdere med piktogrammerne ved siden af - brug f.eks. de store piktogram-kort fra materialekassen. 8-10 stk. rekvisitter i en pose eller kasse, f.eks. legetøjsmad, mælkekartoner, papir og plastik.

Børneperspektiv
Barnet opnår en erfaring og en viden om affaldssortering. Barnet får gennem legen en vigtig rolle i fællesskabet, da alle har en ting, der skal placeres i en skraldespand, før legen er færdig.

Forældreinddragelse
Opfordr forældrene til at lege en lignende leg med børnene derhjemme. Hjemmet har ofte affald som sjældent bliver brugt i institutioner (f.eks. batterier, spraydåser og sodavandsdåser)

Dilemmakort

Aktivitet
Den voksne finder et dilemmakort i materialekassen og stiller spørgsmål der relaterer sig til det der sker på kortet. Den voksne styrer samtalen, og lader børnene række hånden op når de ønsker at svare.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At få børnene til at kigge på billederne og tale om, hvad der sker i situationen. At få dem til at sætte ord på, hvad de måske selv ville gøre i samme situation. De lærer at vente på tur og respektere, at de andre børn også skal spørges.

Tidsforbrug
30 minutter.

Materialer
Dilemmakort fra materialekassen.

Børneperspektiv
Barnet får en stemme ind i fællesskabet, da der skabes en dialog med børnene omkring hændelsen på dilemmakortet.

Forældreinddragelse
Læg et dilemmakortet ud et sted, hvor forældrene kan se det, eller hæng det i garderoben og opfordr forældrene til en dialog med deres børn om dilemmaet derhjemme.

Ideer til samtale
De seks dilemmakort kan bruges til en snak om, hvad der er på færde på billederne - og hvilke dilemmaer, personerne på billederne står i. Børnene kan prøve at sætte ord på, hvad de selv ville gøre - og om de måske har oplevet noget, der ligner situationen på billedet.

Motiverne er:

- *En gruppe børn i naturen. Èt af børnene står med en sodavandsdåse, måske klar til at smide den.*
- *En familie i et køkken - far er ved at smide madaffald i restaffaldsskraldespanden.*
- *Et barn, der er i tvivl om hvilken skraldespand, der skal bruges.*
- *Far og datter handler i supermarkedet. Man kan både købe æbler i løsvægt og i pose.*
- *En strand med skrald - en familie går forbi.*
- *Et barn, der smider en bananskrald i skoven.*

Vendespil – hvad bliver det til?

Aktivitet
Vendespilskortene placeres med bagsiden op. Børnene vender på skift to kort, hvis disse matcher, får barnet et stik og turen går videre. Når alle stik er fundet, tælles der hvor mange stik hvert barn har og en vinder findes.

Målgruppe
De ældste børnehavebørn

Læringsmål
At børnene skiftes og venter på tur og samtidig bliver bevidste om, hvad forskellige materialer bliver genbrugt til.

Tidsforbrug
30 minutter.

Materialer
Skraldiaden vendespilskort fra materiale-kassen.

Børneperspektiv
Børnene inddrages i noget genkendeligt, og lærer på samme tid noget om genanvendelse

Forældreinddragelse
Spillet kan printes fra nettet og spilles hjemme. Find det på **kortlink.dk/27g2s**

Facitliste
Tal løbende eller afslutningsvis om hvad de forskellige materialer kan blive til.

Madaffald bliver til...
Kompost, ny jord

Gamle papkasser bliver til...
Nye æggebakker

Kobber i en gammel ledning bliver til...
En ny lysestage

Gamle vinduesruder bliver til...
Nye isoleringsmåtter til huse

Gamle plasticdunke bliver til...
Fleecehandsker eller trøjer

Tomme dåser bliver til...
En ny alu-bakke til leverpostej

Gamle bildæk bliver til...
Nye såler til træsko

Gamle T-shirts bliver til...
Nye klude

Gamle plastikposer bliver til...
Nyt plastiklegetøj

Vidste du, at du kan aflevere dit hullede tøj til genbrug. I stedet for at blive solgt i butikkerne bliver det brugt som tekstilfibre i industriproduktionen og bliver på den måde til nye tekstiler.

Kilde: Røde Kors

Dialogisk læsning – da skovsvinet blev klogere

Aktivitet
Den lille fortælling læses højt for børnene, og I kan få en dialog om, hvad der er god affaldsadfærd i naturen.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At udvide børnenes ordforråd og viden om affaldssortering.

Tidsforbrug
10-15 minutter.

Materialer
Fortællingen "Da skovsvinet blev klogere" - find den i materialekassen.

Børneperspektiv
Børnene bliver gennem fortællingen bevidste om god adfærd i naturen.

Forældreinddragelse
Lav kopier af fortællingen og giv børnene historien med hjem, så de kan læse den med deres forældre.

Fokusord

Aktivitet
Print små sedler med fokusord og placér dem på væggene rundt i stuen, ved håndvaskene, over puslepladsen, i garderoben og hvor børnene ellers kan få øje på dem i løbet af dagen. Skab dialoger, når lejligheden byder sig og børnene stopper op ved ordene.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene gennem gentagelser lærer nye ord og dermed udvider deres ordforråd.

Tidsforbrug
Løbende i hverdagen, når der spises, pusles, leges eller tages tøj på.

Materialer
Kopier arket med fokusord fra modsatte side - laminér siden og klip ud. Lav eventuelt jeres egne ord med fokus på det affald, I har på stuen.

Børneperspektiv
Fokusordene giver genkendelighed i hverdagen. Når barnet i en periode støder på de samme ord mange gange, lærer det at bruge ordene i konkrete sammenhænge.

Forældreinddragelse
Fortæl forældrene hvilke ord I arbejder med lige nu, og opfordr dem til at bruge ordene derhjemme.

Affaldscontainer

Skraldespand

Æbleskrog

Dåse

Mælkekarton

Vandflaske

Plastikpose

Bananskræl

Stanniol

Batteri

Æggebakke

Papirhåndklæde

Affaldsstafet

Aktivitet
Piktogrammerne fra materialekassen eller fire kasser, hvor billeder af fraktionerne ligger ved siden af, placeres i den ene ende af et lokale. Billeder af forskelligt affald placeres med bagsiden opad i den anden ende. Børnene inddeles i to hold. Den første deltager fra hvert hold løber hen og vender et kort, kigger på det og skal nu løbe ned og sortere affaldet i den rigtige fraktion, ved at lægge billedet i den rigtige kasse. Barnet løber så tilbage og det er næste barn fra holdets tur. Legen fortsætter indtil alle billeder er sorteret i kasserne. Herefter kan den voksne, i samarbejde med børnene, gennemgå hvilke typer affald, der er blevet puttet i de forskellige fraktioner - er der mon noget, som skulle have været et andet sted hen og hvorfor?

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene får pulsen op og bliver udfordret med forskellige motoriske bevægelser.

Tidsforbrug
15-30 minutter.

Materialer
Kasser til hver af fraktionerne og/eller billeder af piktogrammerne. Billeder af forskelligt affald - brug f.eks. billederne fra vendespillet i materialekassen.

Børneperspektiv
Børnene bliver inddraget i dialogen om, hvilken kategori en given type affald hører til og hvorfor.

Vær opmærksom på
Glas og farligt affald hører ikke hjemme i de fire skraldespande, I har på stuen - glas skal afleveres i særskilte containere og farligt affald afleveres på genbrugspladserne.

Ideer til udvidelse af legen
- *Brug noget af det indsamlede affald i forbindelse med måltiderne. På den måde får børnene også en sansemæssig oplevelse, ved at skulle røre ved forskellige materialer.*
- *Der kan laves en forhindringsbane på vej hen til kasserne/skålene.*
- *Man kan vælge hvor mange fraktioner man vil arbejde med alt efter aldersgruppe.*

Vidste du, at det kun er mellem 15-20 procent af alt elektronikaffald, der genbruges?

Kilde: brugt-it.dk

Affaldsvendespil

Aktivitet
Vendespilsbrikkerne placeres rundt på gulvet med bagsiden opad. Nu skal børnene på skift vende to brikker og se om de finder et par. Hvis et barn finder to kort som matcher, får barnet et stik og turen går videre. Når alle stik er fundet, tælles der hvor mange stik hvert barn har og en vinder findes.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene får trænet deres vestibulære sans og bliver udfordret motorisk.

Tidsforbrug
15-30 minutter.

Materialer
Vendespilskort fra materialekassen.

Børneperspektiv
Giver anledning til sjov og lærerig bevægelse .

Forældreinddragelse
Materialet er tilgængeligt på affaldsskolens hjemmeside ***affald.herning.dk/affaldsskolen****, så det kan printes og spilles derhjemme.*

Ideer til udvidelse af legen
- *Varier antallet af stik i forhold til børnenes alder.*
- *Børnene kan hjælpe hinanden i par.*
- *Justér på om børnene skal stå lige rundt om kortene eller de skal stå et stykke væk, så de skal løbe derhen.*
- *Lav en regel om, at der skal udføres en bestemt bevægelse inden børnene må vende kortene (dreje rundt, hoppe over noget, stå på et ben osv.)*
- *Når børnene får et stik, kan de vinde retten til f.eks. at slå en kølbøtte på en madras, tage en tur på snurretoppen eller hvad I ellers kan finde på.*

Affaldsfluer

Aktivitet
Billeder af forskelligt affald sættes op på væggen eller en opslagstavle. Børnene samles i en gruppe og skal på skift op og smække en fiktiv flue som lander på en bestemt slags affald. De voksne giver fluesmækkeren til et barn og siger f.eks. "affaldsfluen er landet på et æbleskrog" eller "affaldsfluen er landet på en tundåse". Barnet skal nu løbe hen og finde billedet, som passer til den voksnes beskrivelse og smække på billedet med fluesmækkeren. Legen kan fortsætte så længe man vil.

Målgruppe
Børnehavebørn og de ældste vuggestuebørn.

Læringsmål
At børnene får trænet øje/håndkoordination.

Tidsforbrug
15-30 minutter.

Materialer
Billeder af forskellige typer affald og en fluesmækker eller bold.

Børneperspektiv
Børnene kan være medskabere af legen ved at komme med ideer til hvor fluen lander henne, eller bestemme hvilket dyr der lander på billederne.

Ideer til udvidelse af legen
- *Man kan benytte en "rigtig" flue (plastikfigur eller lamineret billede) og flytte den fra billede til billede.*
- *Man kan skyde fluerne med en bold i stedet for at smække med en fluesmækker. Boldens størrelse og afstanden til billederne kan varieres alt efter aldersgruppe.*
- *Den voksne kan i stedet for at sige en bestemt type affald, sige en af fraktionerne og så er det op til barnet at finde noget affald, som hører under denne fraktion.*
- *Vuggestuebørn: Billederne kan placeres på gulvet og børnene skal så hoppe/sætte sig/trampe på et givent billede.*

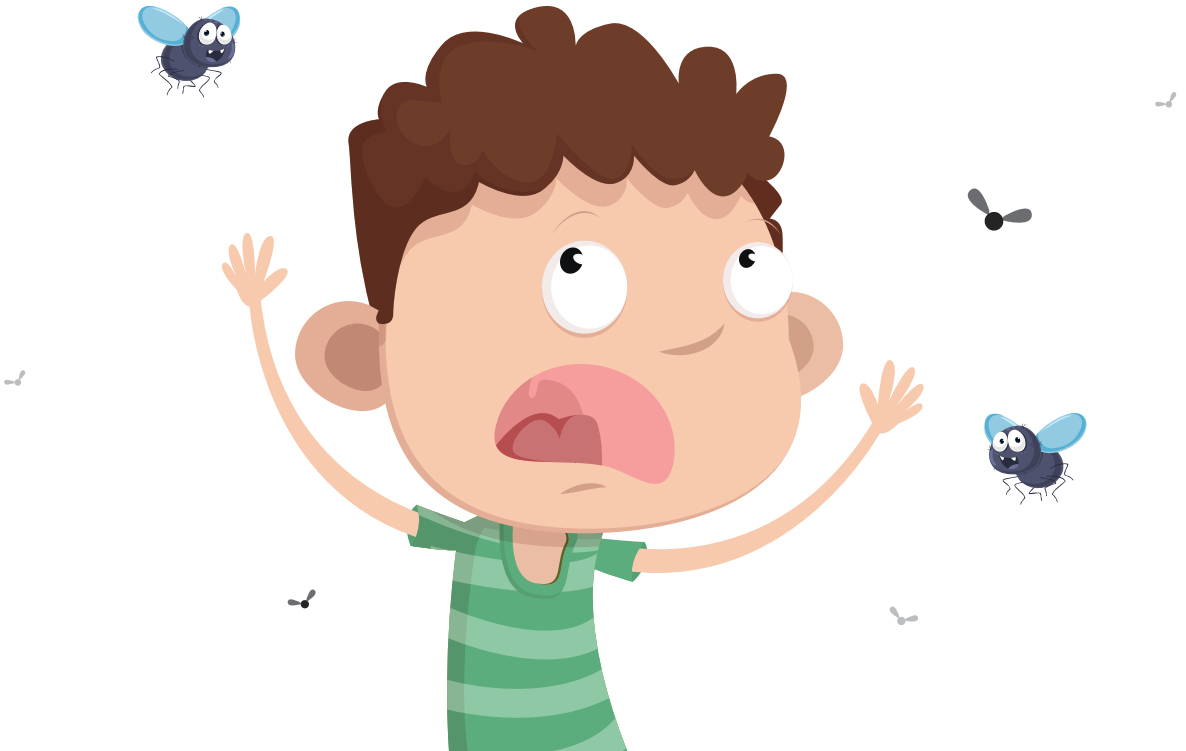

Vidste du, at der i 750 sodavandsdåser er aluminium nok til at lave en ny cykel?

Kilde: Miljøstyrelsen

De fire fraktioner/verdenshjørner

Aktivitet
Billederne af skraldespandenes piktogrammer hænges op på hver deres væg. Børnene samles i midten af lokalet. Den voksne siger nu en fraktion, som alle børnene skal løbe hen til. Dette gentages så længe man har lyst.

Målgruppe
De ældste vuggestuebørn og yngste børnehavebørn.

Læringsmål
At træne børnenes reaktionsevne og labyrintsans.

Tidsforbrug
15-30 minutter.

Materialer
Fire store billeder af skraldespandenes piktogrammer - find dem i materialekassen.

Børneperspektiv
Børnene er en del af et stort fællesskab som samarbejder og kan spejle sig i hinanden og de voksne.

Forældreinddragelse
Forældrene kan hjemme italesætte og snakke med børnene om de fire fraktioner.

Ideer til udvidelse af legen
- *Variér antallet af fraktioner, der kan løbes til.*
- *Peg på den fraktion børnene skal løbe hen til.*
- *Måden hvorpå børnene skal komme hen til billederne kan varieres - hop som en frø, sno som en slange, stræk og vær høje som en giraf.*
- *En eller flere voksne fungerer som rollemodeller ved at være en del af gruppen, der skal løbe hen til fraktionerne.*

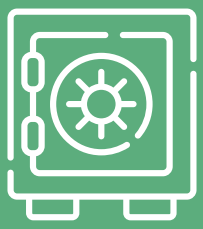

I tidens løb har børn fundet 21 pengeskabe, 3 kasseapparater, 18 computere, 86 par underbukser, 2 jagtrifler, 4 pistoler og 6 parkeringsbøder – ude i naturen!

Det er svært at forestille sig, hvordan sådan nogle ting er endt ude i det grønne. Hvad tror I?

Kilde: Affaldsindsamlingen

Følekasser/sanseposer

Aktivitet
Tag en kasse eller en frysepose og put et stykke affald i. Det kan være mange forskellige ting: bananskrald, indpakning fra en ostehaps, en klump sølvpapir osv. Lad så børnene stikke hånden/hænderne ned i kassen/posen og se om de kan mærke hvad der er i posen.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At stimulere børnenes følesans.

Tidsforbrug
15-30 minutter.

Materialer
Forskellige former for affald (indsamlet i naturen eller i forbindelse med måltider) og kasser eller fryseposer.

Børneperspektiv
Børnene har mulighed for at være undersøgende og nysgerrige og arbejde med egne grænser.

Forældreinddragelse
Børnene kan blive bedt om at medbringe affald fra hjemmet.

Vær opmærksom på
Det kan være grænseoverskridende for nogle børn at mærke på ting med forskellige overflader eller som har forskellig konsistens. For disse børn kan det være en fordel med en frysepose, så de kan se hvad de rører ved.

Put ikke affald i kasserne eller poserne, som børnene kan skære sig på.

Ideer til udvidelse af legen
- *Børnene kan sanse/føle med eller uden bind for øjnene.*
- *Børnene kan få forskellige opgaver såsom: find den kasse, hvori der ligger et æbleskrog. Barnet skal så mærke genstande i et varierende antal kasser og udpege, hvilken kasse æbleskroget ligger i.*
- *Sværhedsgraden på hvor genkendeligt affaldet er kan varieres ift. børnenes alder.*

Nedbrydningsprojekt

Aktivitet
Der indsamles forskellige former for affald (evt. til måltiderne eller ved affaldsindsamling i naturen), som kan anvendes til nedgravning f.eks. på legepladsen. Det kan f.eks. være skrald fra en ostehaps, madaffald, stanniol osv. Udvælg gerne skrald fra de forskellige affaldsfraktioner. Disse ting graves ned i jorden. Mål og vej eventuelt affaldet før og efter nedgravning. Gad vide hvad der sker med dem? Snak med børnene om, hvad de tror der sker med de forskellige nedgravede materialer. Undersøg løbende sammen med børnene, hvad der sker: Hvilke ting bliver nedbrudt, hvilke ting bliver ikke nedbrudt og hvor lang tid tager det?

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At give børnene viden om organisk/uorganisk materiale og erfaring med kompostering m.m.

Tidsforbrug
3-6 uger.

Materialer
Affaldsposer (til indsamling), spande/kasser, jord/muld.

Børneperspektiv
Børnene kan f.eks. vælge hvad der skal graves ned og hvorhenne det skal graves ned.

Forældreinddragelse
Forældrene kan f.eks. inddrages i indsamling af affald til nedgravning, og det kan også graves ned hjemme i egen have.

Papirhåndklædeforsøg

Aktivitet
Lav en lille "vandpyt" på bordet som kan illustrere spildt vand. Få børnene til at komme med deres bud på, hvor meget papir der skal til for at tørre det op. Undersøg hvor mange stykker papir det kræver. Forsøget kan også benyttes når børnene skal tørre hænder. Sæt fokus på, hvor få stykker papir det kræver at få hænderne tørre. Snak med børnene om, hvorfor det er vigtigt at vi mindsker vores papirforbrug.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At give børnene viden om ressourceforbrug.

Tidsforbrug
30 minutter.

Materialer
Køkkenrulle, håndklædepapir eller toiletpapir og evt. en vaskebalje.

Børneperspektiv
At børnene får lov til at komme med deres ideer til hvor meget papir der skal bruges og får lov til at stille sig nysgerrige.

Forældreinddragelse
Opfordr forældrene til at afmelde reklamer, da det bruger meget papir.

Skraldekunst

Aktivitet
Børnene skal ud fra deres fri fantasi skabe et kunstværk af affald. Det er helt op til børnene selv om det bliver noget abstrakt, en robot eller noget helt tredje. Kunsten kan samles på forskellige måder ved hjælp af limpistol, tape eller hammer og søm, alt efter materiale. Nogle børn kan have brug for at opgaven bliver rammesat, så de for eksempel ved, at de skal bygge en robot eller en blomst.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At lære børnene om hvordan forskelligt affald kan omdannes til kunst.

Tidsforbrug
Aktiviteten kan udføres som et forløb, men kan også laves som en enkeltaktivitet.

Materialer
Limpistol, tape, hammer og søm. Affald indsamlet fra naturen og måltider på stuen og evt. affald medbragt fra hjemmene. Dog ikke madaffald.

Børneperspektiv
Børnene får lov til at udfolde sig kreativt og er medskabere af deres eget kunstværk.

Forældreinddragelse
Børnene kan medbringe forskellige former for affald fra hjemmet.

Skraldesange

Aktivitet
Skraldesangene synges sammen med børnene – til samling, spisning, på legepladsen eller hvornår på dagen det giver mening.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At udvide børnenes ordforråd og lære dem om toner og rytme.

Tidsforbrug
+10 minutter.

Sange
Fætter Mikkel
kortlink.dk/27pr5

Revas skraldesang – Skralderaleri
kortlink.dk/27g2u

Børneperspektiv
Børnene er en del af sangfællesskabet og har alle noget at bidrage med.

Forældreinddragelse
Sangene kan sendes til forældrene som kan synge dem med børnene derhjemme.

Skraldetegninger

Aktivitet
Børnene får hver en kopitegning, som de kan farvelægge ud fra fri fantasi.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene får mulighed for at udfolde sig kunstnerisk og får øvet blyantgreb.

Tidsforbrug
10-30 minutter.

Materialer
Farveblyanter eller tuscher. Find tegninger til print her: ***kortlink.dk/27m5y***

Børneperspektiv
Børnene har mulighed for at sætte sit eget præg på tegningen via farvevalg.

Forældreinddragelse
Giv børnene udskrifter af tegningerne med hjem. Børnene kan farvelægge tegningerne derhjemme med forældrene.

Dekorative skraldeposer

Aktivitet
Der klippes figurer af "skraldeposer" ud i store stykker karton i affaldsfraktionernes farver. Piktogrammet for hver fraktion kan med fordel tegnes på posen. Disse karton-skraldeposer fungerer nu som et tomt lærred og kun fantasien sætter grænser for, hvordan de bliver fyldte/pyntede med skrald. Det giver god mulighed for en dialog om, i hvilken fraktion en bestemt type affald skal placeres og hvorfor.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene øver sig i at klippe med en saks og skabe et produkt i fællesskab.

Tidsforbrug
Projektet kan være en løbende proces.

Materialer
Karton i affaldsfraktionernes farver, sakse og blyanter. Kopier piktogrammerne fra side 7 her i hæftet.

Børneperspektiv
Børnene er en del af en skabende proces, hvor de alle bidrager til processen.

Forældreinddragelse
Børnene kan medbringe gamle aviser, ugeblade eller reklamer, hvis de har nogle.

Forslag til pynt
- *Klip skrald ud i karton.*
- *Farvelæg og klip forskellige former for skrald ud.*
- *Klip forskellige ting ud fra reklamer.*
- *Tegn affald ud fra fri fantasi.*
- *Saml affald fra f.eks. frokost eller indsamling i naturen.*

Besøg en genbrugsplads

Aktivitet
I har mulighed for at besøge en af kommunens genbrugspladser og få en rundvisning samt formidling om affald.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At lære børnene om affaldssortering. At vise børnene, at man på genbrugspladsen kan sortere alt sit affald og fortælle dem hvad affaldet bliver til.

Tidsforbrug
1 time.

Materialer
Børnene har hver maks. 3 stk. affald med.

Børneperspektiv
Børnene får mulighed for at få en forståelse for, hvad der sker med affaldet, efter de har sorteret det derhjemme.

Forældreinddragelse
Snakke med børnene om affald og finde noget affald de kan have med på genbrugspladsen.

Book et besøg
Vi tilrettelægger jeres besøg efter ønsker og behov. På ***affald.herning.dk/affaldsskolen*** *kan du finde information om booking.*

Besøg Løvbakkehuset

Aktivitet
I har mulighed for at besøge Løvbakkehuset på egen hånd eller booke et besøg sammen med kommunens miljøformidler, som blandt andet laver aktiviteter inden for affald i naturen, affaldssortering, affaldstyper og genanvendelse.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At lære børnene om affald i naturen, affaldssortering og genbrug. Børnene lærer omkring hvordan man skal begå sig i naturen, og hvor man gør af sit affald.

Tidsforbrug
1-2 timer i Løvbakkehuset sammen med miljøformidleren. På egen hånd kan I booke lokalerne så længe I ønsker.

Materialer
I Løvbakkehuset har vi flere ideer og materialer til aktiviteter som I kan lave sammen med børnene.

Børneperspektiv
Børnene opnår viden om affaldssortering på en anderledes måde.

Forældreinddragelse
Børn og forældre kan i hjemmet snakke om, hvad de gør ved deres affald, når de er på tur i det grønne - og hvordan de forholder sig til skrald, andre har efterladt i naturen.

Book et besøg
Vi tilrettelægger jeres besøg efter ønsker og behov. På ***affald.herning.dk/affaldsskolen*** *kan du finde information om booking.*

Book et besøg

Vi tilrettelægger besøget efter ønsker og behov. På **affald.herning.dk/affaldsskolen** kan du finde information om booking.

Få besøg af Affaldsskolen

Aktivitet
I har mulighed for at få besøg af kommunens miljøformidler, som sammen med jer vil blive klogere på affaldstyper og affaldssortering.

Målgruppe
Vuggestuebørn og børnehavebørn.

Læringsmål
At lære børnene om affald, affaldstyper, affaldssortering og genbrug. At skabe en bevidsthed og viden hos børnene om, hvad der sker med vores affald.

Tidsforbrug
Cirka 1 time (kan tilpasses).

Materialer
Børnene må meget gerne hver medbringe 1-3 stykker affald hjemmefra. Herudover medbringer miljøformidleren materialer.

Børneperspektiv
Børnene opnår ny viden om affaldssortering på en anderledes måde gennem besøg af en "ny" voksen.

Forældreinddragelse
Man kan i hjemmet snakke om, hvordan man sorterer affaldet og hvad man kan gøre for at producere mindre skrald.

Besøg en genbrugsbutik

Aktivitet
Børnene tages med på tur til den nærmeste genbrugsbutik. Her fortælles der om hvad en genbrugsbutik er og hvilken funktion den har. På den måde lærer børnene, at man ikke altid behøver at købe nyt og der kan være andre, som kan få gavn af de ting, man ikke selv bruger mere.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At skabe en forståelse hos børnene om, hvordan genbrug fungerer og hvad en genbrugsbutik er og kan.

Tidsforbrug
En formiddag eller eftermiddag.

Børneperspektiv
Børnene lærer om genanvendelse og lærer, at brugte ting også kan bruges på ny.

Lav jeres egen genbrugsbutik

Aktivitet
Lav jeres egen genbrugsbutik eller byttestation ved at sætte et bord op eller stille en reol til rådighed. Princippet er, at der her f.eks. står nogle bøger eller legetøj, som børnene har medbragt hjemmefra. Dette kan man "købe" ved at bytte med noget andet. Så man afleverer altså noget for at få lov til at tage noget andet med hjem. På den måde lærer børnene, at man ikke altid behøver at købe nyt og der kan være andre, som kan få gavn af de ting, man ikke selv bruger mere.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At skabe forståelse hos børnene om, hvordan genbrug fungerer.

Tidsforbrug
Det er op til den enkelte institution, hvor længe projektet skal forløbe.

Materialer
Et bord eller en reol. Ting børnene ikke længere bruger og vil bytte til noget nyt.

Børneperspektiv
Børnene lærer om genanvendelse og lærer, at deres egne ting også kan bruges på ny.

Forældreinddragelse
Forældrene kan bidrage til børnehavens genbrugsbutik med ting fra hjemmet og lære børnene om at bytte.

Genbrugskøbmandsbutik

Aktivitet
Der skabes en købmandsbutik, hvor børnene kan lege at de sælger og køber varer. De medbragte, tomme emballager bliver en del af det udvalg, man kan købe i butikken. Tingene kan give anledning til en dialog omkring affald. Efterhånden som affaldet bliver slidt kan det sorteres sammen med børnene og smides væk, og nyt kommer til.

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At skabe en forståelse hos børnene om, at affald kan bruges som alternativ til legetøj

Tidsforbrug
Så længe børnene synes det er interessant.

Materialer
En reol, et bord eller en bod samt forskellige rengjorte emballager.

Børneperspektiv
Børnene lærer om genanvendelse og kan inddrage affald som en del af deres leg.

Forældreinddragelse
Forældrene kan medbringe tomme og rengjorte emballager til butikken. F.eks. kasser fra diverse fødevarer, tomme bøtter og flasker med låg osv.

Danmarks Naturfredningsforenings store affaldsindsamling

Aktivitet
Børnene og de voksne går på tur i nærområdet, og samler det skrald og affald der ligger smidt i naturen. Alt dette samles i sække og afvejes, hvorefter det kan registreres på Danmarks Naturfredningsforenings hjemmeside. Der afholdes affaldsuge i uge 15, hvor der samles skrald og tales om affald. Det hele kulminerer i en national affaldsindsamlingsdag i april måned. Læs mere på ***affaldsindsamlingen.dk****.*

Målgruppe
Børnehavebørn.

Læringsmål
At børnene bliver bevidste om, hvor meget affald der unyttigt bliver smidt i naturen.

Tidsforbrug
En temauge om affald, eller løbende hele året .

Materialer
Affaldssække og gummihandsker.

Børneperspektiv
Børnene får en fornemmelse for, hvor meget affald der bliver smidt i naturen samt en oplevelse af, at de er med til at bidrage med noget godt for naturen og samfundet, ved at samle skrald.

Forældreinddragelse
Opfordr forældrene til at samle skrald og indberette det på Danmarks Naturfrednings-forening.

Links til videre inspiration

Leg med affald
Skraldiaden har lavet en række aktiviteter omkring emnet affald. Her kan I finde kreative ideer til lege. Aktiviteterne er målrettet børn i 0.-2. klasse, men flere af ideerne kan nedjusteres og tilpasses børnehavebørn.

→ kortlink.dk/27g36

Tegnefilmen: Naturens Helte
Se tegnefilmen, Naturens Helte, der handler om at passe godt på naturen og ikke smide affald i den.

→ kortlink.dk/27g33

Spillet: Naturens Helte
I dette spil kan børnene sortere affald eller besvare spørgsmål om affald. Det er muligt at hente spillet ned på telefon/iPad. Vær opmærksom på at spillet er udviklet til Viborg Kommune - i Herning skal glas i særskilte glascontainere.

→ kortlink.dk/27g2z

Gør-det-selv-event
Få ideer fra Viborg Kommune til et gør-det-selv-skraldeevent. I kan lave jeres egne medaljer i samarbejde med børnene.

→ kortlink.dk/27g35

Bæredygtighed i børnehøjde
I hæftet "Bæredygtighed i børnehøjde" fra Friluftsrådet er der fokus på formidling af bæredygtighed og miljø til førskolebørn. I hæftet er der blandt andet 70 afprøvede ideer til miljøaktiviteter. De første aktiviteter retter sig specifikt mod affald, genbrug og genanvendelse.

→ kortlink.dk/27g37

Affald for børn
I dette hæfte udgivet af Københavns Kommune og Aarhus Universitet er der fokus på affald mellem institution og hjem. I kan finde indledende fortællinger om forskellige familier i en fiktiv kommune, som evt. kan bruges til dialogisk læsning.

Hæftets anden del indeholder ideer til kreative projekter som f.eks. skraldedrager eller lygter til den mørke tid, samt læringsforløb og lege, der indeholder aktiviteter med fokus på at gøre affald synligt for børn, f.eks. "Hvor meget skrald laver vi?" og "Hvor forsvinder skraldet hen?"

Sidst i hæftet er der forslag til aktiviteter med fokus på "Fra jord til bord"- få f.eks. inspiration til at lave jeres egen have samt ideer til en høstfest for forældrene.

→ kortlink.dk/27g38

Herning Kommune

CO2 NEUTRAL TRYKSAG
CLIMATECALC CC-000033/DK

GENBRUG
Papir lavet af genbrugsmaterialer
FSC® C016433

Dette materiale er trykt på 100 % lokalproduceret genbrugspapir.
Herning Kommune tager forbehold for trykfejl.